

Innspill om inkluderende utdanninger - Stortingsmelding om profesjonsutdanningene

FRI - Foreningen for kjønns- og seksualitetsmangfold takker for muligheten til å komme med innspill til stortingsmeldingen om inkluderende utdanninger i profesjonsutdanningene.

FRI mener at alle som jobber med mennesker må ha faglig forankret kunnskap og kompetanse om kjønns- og seksualitetsmangfold. Dette innebærer at de som utdanner folk som skal jobbe med barn, unge og mennesker generelt må ha god nok kompetanse om mangfold slik at de utdanner profesjonsutøvere som kan ivareta skeive i sitt fremtidige virke, i tråd med både fremtidig profesjons styringsdokumenter og lovpålagte krav.

Samtidig må ansatte i høyere utdanning sikres kompetanse om mangfold, også når det gjelder kjønns- og seksualitetsmangfold, for å kunne ivareta skeive studenter på en god måte. Denne kompetansen må sikres gjennom alle utdanningsløp som fører frem til arbeid med barn og unge og mennesker generelt, og undervisning om kjønns- og seksualitetsmangfold må integreres i et stort mangfold av profesjonsutdanninger.

[Opptrappingsplanen for barn og unges psykiske helse](#) (2020-2024) er tydelig på at *“alle som jobber med barn og unge må ha grunnleggende kunnskap om seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk og at det er særlig viktig at undervisning i skolen tar opp kjønn, identitet og seksualitet”*. Regjeringens [handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold](#) (2023-2027) er tydelig på hvor viktig kunnskap om kjønns- og seksualitetsmangfold er, og handlingsplanen har et fokus på kompetanseheving generelt. FRI vil løfte frem at en særlig viktig arena for å sikre kunnskap og kompetanse om kjønns- og seksualitetsmangfold, nettopp er gjennom profesjonsutdanningene.

FRI mener at:

- Utdanningsinstitusjoner må tilrettelegge for kompetanseheving på kjønns- og seksualitetsmangfold for alle ansatte innenfor profesjonsutdanninger.
- Studenter på profesjonsutdanninger må få mulighet til å tilegne seg kunnskap og kompetanse om kjønns- og seksualitetsmangfold gjennom sine studieløp, for å kunne bidra til reelt likeverdige tjenester for de av oss bryter med normer for kjønn og/eller seksualitet.
- Det på fakultetsnivå bør opprettes en stilling som har ansvar for å sikre at helhetlig mangfoldsperspektiver ivaretas i alle ledd. Dette vil bidra til å sikre et godt studentmiljø, og vil samtidig sørge for at de som utdannes til å jobbe med mennesker har tilstrekkelig mangfoldskompetanse.

-
- Lærerutdanningen må ta ansvar for at helhetlig seksualitetsundervisning er en del av utdanningsløpet for blivende lærere.

Utdanningsinstitusjoner har et stort ansvar for å ivareta et godt studentmiljø for alle studenter. Vi vet at mange skeive studenter i høyere utdanning rapporterer om transnegativitet, og at transnegative uttalelser blir forsvart med retten til ytringsfrihet og akademisk frihet (<https://www.foreningenfri.no/styrke-inkludering-av-kjønns mangfold-i-hoyere-utdanning/>). Vi anser dette som tydelige signaler om at ansatte på utdanningsinstitusjoner trenger økt kompetanse for å i større grad kunne skape et trygt og godt studentmiljø for studenter som bryter med normer for kjønn og/eller seksualitet.

I fjor slo SSB fast at 1 av 3 skeive er lite tilfreds med egen psykiske helse. Denne uhelsen handler ikke om at man er skeiv i seg selv, men om at man som skeiv oftere blir møtt på dårligere måter av sine omgivelser. I tillegg til at man som skeiv kan være særlig utsatt for diskriminering, mobbing og utenforskap, opplever skeive stadig manglende kunnskap hos dem de søker hjelp hos. Manglende kunnskap blant hjelpere er med på å svekke tilliten til hjelpeapparatet blant skeive, og skaper dårligere forutsetninger for at skeive kan få rett hjelp til rett tid.

Mange av oss har tilhørighet til mer enn én minoritetskategori, og dette innebærer at kunnskap om hvordan diskrimineringsgrunnlagene kan samvirke er av helt vesentlig betydning for å tilby en reelt likeverdig tjeneste. Stortingsmeldingen om inkluderende utdanninger bør derfor ha et uttrykkelig fokus på hvordan ulike diskrimineringsgrunnlag kan virke sammen og gjøre noen av oss særskilt sårbare for psykisk uhelse. For å drive helsefremmende og forebyggende arbeid knyttet til psykisk helse, kreves det at tjenesteyterne er i stand til å forstå den fulle konteksten mennesker inngår i. Tjenestene må ha kunnskap om hvilke særskilte utfordringer som kan oppstå for de av oss som tilhører disse gruppene og hvilke spørsmål som er viktig å ta hensyn til i forebyggings-, utrednings- og behandlingsfasen.

Profesjonsutdanningene utdanner studenter til en fremtidig arbeidshverdag bestående av mange menneskemøter innen ulike sektorer. Kompetanse om kjønns mangfold og seksualitets mangfold blant profesjonsutøvere er avgjørende for å sikre at blant annet ansatte i helse- og sosialsektoren, skolen, barnehagene og barnevernet skal kjenne en faglig trygghet i å tematisere kjønns- og seksualitets mangfold med dem de møter i sin praksis. Kompetanse er med på å skape gode liv, og forebygge dårlig psykisk helse,

samtidig som det sikrer trygge rom for barn, unge, voksne og eldre som bryter med normer for kjønn og seksualitet.

Vi erfarer at det svært ofte er en stor avstand mellom hva lærer- og barnehagelærerstudenter får av undervisning om kjønns- og seksualitetsmangfold, og hva det forventes at de skal kunne som pedagoger. Lærerutdanningene må innlemme helhetlig seksualitetsundervisning i utdanningsløpet, for å sikre fremtidige pedagoger har god nok kompetanse på mangfoldet de vil møte i sin fremtidige arbeidshverdag. Det er også viktig at fremtidige lærere kan undervise om seksualitet på en god måte. Vi vet at elevene selv etterspør både mer og bedre undervisning på dette området (<https://sexogsamfunn.no/rapporter/>). Det samme gjelder barnevernpedagogutdanningene. Med nye forventninger til ansatte i barnevernet om å skulle kartlegge og bidra til god seksuell helse blant barn og unge i barnevernet, er det nødvendig at studenter får kompetanse om kjønns- og seksualitetsmangfold i løpet av studiehverdagen.

Vår fagavdeling Rosa kompetanse underviser årlig studenter innenfor ulike profesjonsutdanninger om kjønns- og seksualitetsmangfold og inkluderende praksis. En av tilbakemeldingene som går igjen er at elevene etterspør mer undervisning om tematikken i løpet av studiet. Rosa kompetanse bistår gjerne utdanningsinstitusjonene med kompetanseheving på kjønns- og seksualitetsmangfold blant profesjonsutdannelsene.

Med vennlig hilsen,

Inge Alexander Gjestvang, leder FRI